

ULUSLARARASI ÇEKİNCELİ SÖYLEMLER SEMPOZYUMU

ÜZERİNE NOTLAR

H. Necmi ÖZTÜRK
İstanbul Üniversitesi

İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 29-30 Kasım 2007 tarihlerinde İstanbul'da *Çekinceli Söylemler* konulu uluslararası bir sempozyum düzenledi. Fransız yayın organı TV5'in yanısıra Pera Müzesi'nin de sponsor olduğu bilimsel etkinliğe, yurt içinden ve yurt dışından birçok araştırmacı, konuşmacı olarak katıldı.

İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Korkut Tuna ile İ.Ü. Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Nedret Öztokat'ın Kuyucu Murat Paşa Medresesi'ndeki açış konuşmalarının ardından ilk oturumda dört sunum yapıldı. "Ramuz'nün Yapıtlarında Korku Ögesi" başlıklı sunumunda Prof. Dr. Tuna Ertem (Ankara Üniversitesi) yazınsal yapıtlarda oluşturulan korkudan yola çıkarak çekince kavramının edebiyattaki yansımalarını irdeledi, "Écriture du moi: le discours de la méfiance dans *Le Horla* de Maupassant" isimli ikinci sunumda ise Konya Selçuk Üniversitesi öğretim üyesi Abdullah Öztürk Maupassant'ın *Le Horla* adlı uzun öyküsünde anlatıcı öznenin "ben" kullanımından doğan çekincesini inceledi, "L'attraction de la ville démoniaque dans *L'emploi du temps* de Michel Butor" başlıklı üçüncü sunumda Zonguldak Karaelmas Üniversitesi öğretim üyesi Duran İçel, Butor'un eserinde yarattığı mekanın doğurduğu çekince duygusunu inceledi, son olarak "Le défi de la mère dans *Un barrage contre le Pacifique* de M. Duras" adlı dördüncü sunumda ise Prof. Dr. Nedret Öztokat Marguerite Duras'nın yapıtını göstergebilim yöntemiyle ele aldı ve incelemesini öznenin varlık alanında yer alan çekince duygusu ile sınırlandırdı.

İkinci oturumda ise daha çok çeviri alanına ilişkin sunumlar yer aldı. Prof. Dr. Füsün Ataseven ile Dr. Ayşe Banu Karadağ'ın ortak hazırladıkları "Kaynak Metnin *Var velya Yok Olma* Çekincesi: Çekinceli Söylemler ve Çekinceli Çevirmenler" başlıklı bildiride, çeviri etkinliğinde çevirmenlerin karşılaştığı zorlukları aşma yolunda özgün metne yapılan müdahaleler ele alındı. "Diktatör'ün Çevrilemezliği Üzerine" başlıklı bildiride, Serap Gün Birdane, A. de Saint Exupéry'nin *Küçük Prens*'inde Atatürk'ün yazar tarafından "diktatör" olarak nitelendirilmesi ve yapıtın Türkçe'ye çevrilmesi aşamasında çevirmenlerin bu sıfatı çevirirken başvurdukları yöntemler üzerine bir çalışma sundu. Çeviri konusundaki üçüncü sunum "Çevirmenin ya da Uzman Kişinin Terim Karşılımadaki Çekincesi" başlığıyla Tuba Ayık'a aitti. Bu çalışmada Ayık, bir terimcenin çevrilmesinde çevirmenlerin dikkat ettikleri ve etmeleri gereken noktalar ile belirli bir terimcenin farklılaşmasından kaynaklanabilecek sorunları dile getirdi. Son olarak, "Seçim Afişlerinde Çekinceli Söylemler" başlıklı bildirisıyla Buket Altınbüken 22 Temmuz 2007 seçimlerinde CHP ile AKP'nin seçim kampanyalarında kullandığı duyuruları söylem göstergebilimi, kullanılan görsel malzemeleri de görsel göstergebilim yöntemiyle inceledi.

Sempozyumun ikinci gününün ilk oturumu, "Örtük İmgeler Aracılığıyla Sanatı Yeniden Okumak" başlıklı Dr. Serhat Ulağlı – Dr. Suna Demircan ortak bildirisıyla açıldı ve Dr. Ayşe Ece'nin "Çeviri Sürecinde Söylem Çözümlemesi" başlıklı bildirisıyla devam etti. Oturumun son bildirisinde Uludağ Üniversitesi'nden Doç. Dr. Çiğdem Karatepe ile Dr. Derya Özen'in ortak hazırladıkları "Türk Tartışma Programlarında Kullanılan Muhalefet İfadeleri" incelendi.

Dördüncü oturumun ilk bölümünde Doç. Dr. Emine Demirel (Yıldız Teknik Üniversitesi) ile Doç. Dr. Arzu Kunt'un ortak hazırladıkları "Yerbetimsel Bir Çıkmaz: Silin(me)miş İzler, Yitiril(me)miş Anılar Ardında Patrick Modiano ve *Quartier perdu*" başlıklı çalışmada Fransız yazar Modiano'nun *Quartier perdu* isimli yapıtında izini sürdüğü kimlik arayışı ve kimliğin nasıl oluştuğu incelendi.

Prof. Dr. Michel Bureau (CIRMSB), "Réalisation des contournements dans *La faute* et autres textes zoliens" başlıklı çalışmasında Emile Zola'nın romanlarında karşılaşılan bazı tarihsel tutarsızlıklar hakkında bilgi verdi, oturumun sonunda tartışmalara yol açacak bu sunumun ardından Mostaganem Üniversitesi'nden Samira Bechelaghem "Discours de la méfiance chez

Joseph/Youcef; du sacré au profane” başlıklı bildirisinde Hz. Yusuf anlatılarının dinselikle dindışılık arasındaki yolculuğunu ele aldı. Oturumun son sunumunda Poitiers Üniversitesi’nden Fred Hailon “La mise à distance dans l’énonciation comme instance de la méfiance” konulu çalışmasıyla sözceleyen öznenin duyduğu çekincenin sözceleme sürecine yansımalarını inceledi.

İkinci günün son oturumunda Kahire Üniversitesi’nden Dr. Maha Gad El Hak’ın “Analyse du discours de *Persépolis*” başlıklı bildiriyle, Marjane Satrapi’nin kaleme aldığı ve çizdiği, Fransa’da çok ünlü olan *Persépolis* adlı çizgi romanı ele aldı. Paris VIII Üniversitesi’nden Dr. Abderhaman Messaoudi “Le discours de la méfiance de Voltaire à l’encontre de Pascal” başlıklı bildirisinde Voltaire’in düşünce yapısıyla Pascal’ın ahlak anlayışını karşı karşıya getirdi. Uludağ Üniversitesi öğretim üyesi Dr. Fatma Kazanoğlu’nun “Le jeu de la méfiance dans *Petits crimes conjugaux* d’Eric Emmanuel Schmitt” (Eric Emmanuel Schmitt’in *Küçük Evlilik Cinayetleri*’ndeki Çekince Oyunu) başlıklı bildiri yazınsal yapıtı söylem çözümlemesi açısından ele aldı. Sempozyumun son bildiri Créteil (Paris) Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Brigitte Marin’in sunduğu çalışmaydı: “Les ressources langagières de et à l’école: une scénarisation du discours de la méfiance”. Çalışmasında öğrencilerin öğrenim süreçleri boyunca yaşadıkları çekinceleri ortaya koyan Marin, oluşan bu “çekince söylemi”nin öğrenim sürecinde yarattığı güçlükler üzerinde durdu.

Uluslararası Çekinceli Söylemler Sempozyumu “çekinceli söylem” kavramının ne kadar geniş bir çerçevede yer aldığını ve ne kadar farklı yöntemlerle incelenebileceğini göstermiştir. İnsanın ve toplumsal ilişkilerin olduğu her yerde varlığını duyumsatan “çekince” kavramının ne denli farklı alanlara açıldığını göstermesi bakımından, sunulan çalışmaların kitaplaşarak araştırmacılara yeni bir pencere sunacağını umuyoruz.